Tanácsadás, mint professzió
(a XXI. században)

Dr. Szilágyi Klára
Professor emerita
2019. szeptember 6.

A pályaorientáció értelmezési lehetőségei

A pályaválasztás, mint tevékenység

A pályaorientáció, mint tanulási folyamat

(információgyűjtés, tervezés, alkalmazkodás)

A pályaorientáció, mint diszciplína

A pályaorientáció multidiszciplináris jellemzői

Tudományterületek

Pszichológia
Szociológia
Jog
Informatika
Közgazdaságtan
Pedagógia

Tartalmi megközelítés

Önismeret
Pályaismeret
Információ
Realitásban való tájékozódás

- Iskolarendszer
- Munkaerőpiac
- Földrajzi adottságok

A pályaorientációs tevékenység / tanácsadás folyamata

- Előkészület (életkor, felvilágosítás)
- Felkészülés (tájékozódás, tapasztalatszerzés)
- Választás/Döntés (önálló vagy támogatott)

A pályaorientáció tartalmi jellemzői az életútban

Szakaszok:

- Első periódus: alapiskoláztatás befejezése (iskolaválasztás?)
- Második periódus: képzés/szakmai képzés, szakmai végzettség megszerzése
- Harmadik periódus: a magasabb szakmai végzettség megszerzése vagy munkavállalás
- Negyedik periódus: a munkahely kiválasztása
- Ötödik periódus: munkahely változtatás

(periódusok ismétlődhetek)

A tanácsadás, mint tevékenység

Tanácsadás

- egy olyan pszichológiai ismereteken alapuló eljárás, amely a tanácskérőt tovább kívánja segíteni saját életútjának építésében.

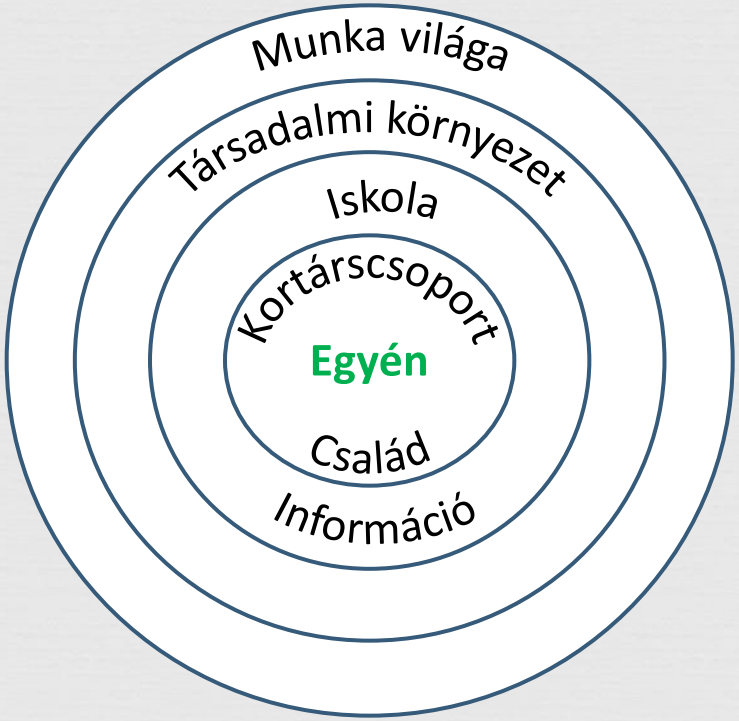
A pályaorientációs tevékenység/tanácsadás

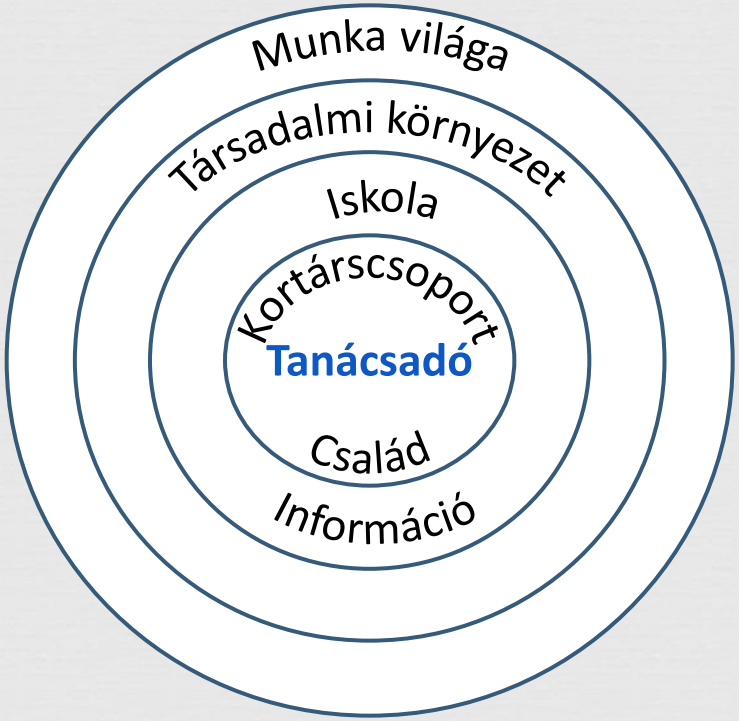
- Az a folyamat, amelyben a személyt a lehető legszélesebb információ nyújtás révén támogatjuk saját életútjának kiválasztásában, megtervezésében, felépítésében

A pályaorientáció folyamatát meghatározó tartalmak

- Információhiány
  (iskolarendszer, munka világa, pályaismeret)
- Döntési tapasztalat hiánya
  (döntési mozzanat)
- Személyes jellemzők szintjének meghatározása: önismeret
  (érdeklődés, képesség, érték)
- A család hatása, értékrend
- Kortárs csoport hatása, jövőkép

Információ és emóció

A tanácsadást meghatározó lehetséges struktúrák

Az iskolarendszeren belül támogató személyek lehetnek:

- Tanárok
- Osztályfőnökök
- Pályaválasztási felelősök/tanácsadók
- Szakmai felkészítők, oktatók

Intézményrendszer kialakítása az információ hozzáférésének biztosításáért

- Ifjúság számára fenntartott intézményrendszer
- Felnőttek számára fenntartott intézményrendszer
- Az egyéni érdeket és a társadalmi érdeket összehangoló információs rendszerek (Internet stb.)

A pályaorientáció/pályaválasztási tanácsadás módszertani lehetőségei

Tanácsadó eszköztárának bővítése

- Egyéni foglalkozás során
  - a közös informatikai eszközhasználat mellett a videófelhasználás, mint pl. feladat
- Csoportos foglalkozás során
  - informatikai eszközök csoportos használata, film befejezések, filmes feladatok elemzése
  - Játékok, társas, szerep, stb.
- Projektmunka (videó készítés vagy fejlesztő, tervező)
- Idegen nyelvű weboldalak elemzésének készsége

A tanácsadási rendszerek ellentmondásai

- Nemzetközi megítélése 2000-ben a magyar tanácsadási rendszernek
- A tanácsadási tevékenység működtetése a különböző modellekben
  - közjó - gazdasági érdekek
- A tanácsadás, mint a leszakadó rétegek támogató tevékenysége
- Az értékek szerepe a tanácsadásban

Kulcsképességek I.

A kulcsképességek jelentősége

Mertens (1974) felosztása:

- Alapképességek (pl: gondolkodás)
- Horizontális képességek (pl: információ szerzés, feldolgozás)
- Vertikális képességek (pl: tudáselemek, szakmai ismeretek)
- Kiegészítő csoport (tudáshiány pótlása)

Kulcsképességek II.

Kulcsképességek a munka világában
(horizontális/vertikális képességek)

- Önállóság
- Kooperáció
- Konfliktuskezelés
- Kommunikáció/csapatmunka

Kulcsképességek III.

A munka világában

Önállóság
Kooperáció
Konfliktuskezelés
Kommunikáció/csapatmunka

A tanácsadó munkában

Problémamegoldó gondolkodás
Elkötelezettség
Jelen helyzetet történelmi vonatkozásban megérteni
Jövő fantáziadús kialakításán fáradozni

Köszönöm a figyelmet!